
Grozījumi: 21.12.2006.
likums (L.V., 29.dec., nr.207;
2007, nr.3) Ziņotājs,
12.12.2008. likums (L.V., 23.dec.,
nr.200; Ziņotājs, 2009,
nr.2) 21.05.2009. likums (L.V., 10.jūn., nr.90)
12.06.2009. likums (L.V., 26.jūn., nr.97)

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Bāriņtiesu likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir noteikt bāriņtiesas izveidošanas principus un kārtību, bāriņtiesas kompetenci un darbības principus, kā arī bāriņtiesas lēmumu pieņemšanas un pārsūdzēšanas kārtību.

2.pants. Bāriņtiesas izveidošana un darbība

(1) Bāriņtiesa ir novada vai republikas pilsētas pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādņības iestāde.

(2) Novados, kuros nav teritoriālo vienību, novadu pagastos un novadu pilsētās bāriņtiesa [Civillikumā](#) noteiktajos gadījumos sniedz palīdzību mantojuma lietu kārtošanā, gādā par mantojuma apsardzību, kā arī izdara apliecinājumus un pilda citus šā likuma 61.pantā norādītos uzdevumus, ja šajos novados, novadu pagastos un novadu pilsētās nav notāra.

(3) Bāriņtiesas darbības teritorija ir attiecīgā novada vai republikas pilsētas administratīvā teritorija, izņemot šā panta piektajā daļā minētos gadījumus.

(4) Nosakot bāriņtiesu skaitu, kā arī katras attiecīgās bāriņtiesas sastāvu, pašvaldības dome nodrošina, lai visiem attiecīgās pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotājiem bāriņtiesa būtu pēc iespējas ērti pieejama. Bāriņtiesas darbība nodrošināma visos novada pagastos un novada pilsētās.

(5) Vienā novadā vai republikas pilsētā var izveidot vairākas bāriņtiesas vai vairākas pašvaldības — kopīgu bāriņtiesu. Šādos gadījumos nosakāma katras bāriņtiesas darbības teritorija.

(6) Informāciju par bāriņtiesas izveidošanu un tās darbības teritoriju, kā arī par bāriņtiesas darbības teritorijas izmaiņām pašvaldība publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(7) Bāriņtiesas nosaukumu veido, attiecīgās bāriņtiesas darbības administratīvās teritorijas nosaukumam pievienojot vārdu "bāriņtiesa".

(8) Ja pašvaldības administratīvajā teritorijā ir vairākas bāriņtiesas, tad bāriņtiesas nosaukumā iekļauj arī tās apdzīvotās vietas nosaukumu, kurā atrodas attiecīgā bāriņtiesa.

([21.05.2009.](#) likuma redakcijā)

3.pants. Bāriņtiesas finansēšana un darba tiesiskās attiecības

(1) Finanšu līdzekļus bāriņtiesas darbībai piešķir attiecīgās pašvaldības dome.

(2) Uz bāriņtiesas priekšsēdētāju, kā arī bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un bāriņtiesas locekli, kuri saņem pašvaldības domes mēneša amatalgu, neattiecas darba tiesiskās attiecības reglamentējošo normatīvo aktu normas, izņemot tās normas, kuras nosaka atšķirīgas attieksmes aizliegumu, aizliegumu radīt nelabvēlīgas sekas, darba un atpūtas laiku, darba samaksu, darbinieka civiltiesisko atbildību un tās termiņus, ciktāl šajā likumā nav noteikts citādi.

(3) [Bāriņtiesas darbības noteikumus](#) nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

4.pants. Bāriņtiesas darbības principi

(1) Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem.

(2) Bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai citas rīcībnespējīgas personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

5.pants. Bāriņtiesas darbības pārraudzība

(1) Attiecībā uz šā likuma IV nodaļā noteikto uzdevumu izpildi bāriņtiesas ir Labklājības ministrijas funkcionālajā pārraudzībā.

(2) Tieslietu ministrija sniedz bāriņtiesām metodisko palīdzību šā likuma VII un VIII nodaļā noteikto uzdevumu izpildē.

(3) Bāriņtiesas lietu paraugsarakstu apstiprina labklājības ministrs.

(4) Bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības domei pārskatu par savu darbību.

(5) Pašvaldības domei ir tiesības jebkurā laikā pieprasīt no bāriņtiesas pārskatu par tās darbību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

6.pants. Bāriņtiesas zīmogi un to lietošana

(1) Bāriņtiesai ir šādi zīmogi:

1) ar mazā valsts ģerboņa attēlu un bāriņtiesas darbības teritorijai atbilstošās bāriņtiesas nosaukumu;

2) ar papildinātā mazā valsts ģerboņa attēlu un bāriņtiesas darbības teritorijai atbilstošās bāriņtiesas nosaukumu.

(1¹) Bāriņtiesai var būt vairāki šā panta pirmajā daļā minētie zīmogi.

(2) Zīmogu ar papildinātā mazā valsts ģerboņa attēlu un bāriņtiesas darbības teritorijai atbilstošās bāriņtiesas nosaukumu lieto, izdarot apliecinājumus.

(3) Ja bāriņtiesa neizdara apliecinājumu, tā lieto zīmogu ar mazā valsts ģerboņa attēlu un bāriņtiesas darbības teritorijai atbilstošās bāriņtiesas nosaukumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

II nodaļa Bāriņtiesas sastāvs

7.pants. Bāriņtiesas sastāvs

(1) Bāriņtiesas sastāvā ir bāriņtiesas priekšsēdētājs un vismaz trīs bāriņtiesas locekļi.

(2) Bāriņtiesā ievēlējamo bāriņtiesas locekļu skaitu nosaka attiecīgās pašvaldības dome atbilstoši pašvaldības administratīvajā teritorijā deklarēto iedzīvotāju skaitam, lai pilnvērtīgi nodrošinātu bērnu un citu rīcībnespējīgo personu tiesību un interešu aizsardzību.

(3) Bāriņtiesas sastāvā var būt bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks.

([21.05.2009.](#) likuma redakcijā)

8.pants. Bāriņtiesas darbinieki

(1) Bāriņtiesas lietvedību kārtos sekretārs vai pašvaldības domes norīkots darbinieks.

(2) Bāriņtiesa atbilstoši darba apjomam ir tiesīga pieņemt darbā citus darbiniekus bāriņtiesas darba nodrošināšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

III nodaļa Bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļu ievēlēšana amatā, atbrīvošana, atstādināšana un atcelšana no amata

9.pants. Ievēlēšanas termiņš un pretendentu konkurss

(1) Bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un ne mazāk kā trīs bāriņtiesas locekļus ievēlē attiecīgā pašvaldības dome uz pieciem gadiem.

(2) Uz bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa amatu attiecīgā pašvaldība var izsludināt atklātu pretendentu konkursu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

10.pants. Prasības pretendentiem

(1) Par bāriņtiesas priekšsēdētāju un bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku var ievēlēt personas:

- 1) kuras ir Latvijas Republikas pilsoņi vai nepilsoņi;
- 2) kuras sasniegušas 25 gadu vecumu;

3) kurām ir otrā līmeņa augstākā akadēmiskā izglītība pedagoģijas, psiholoģijas, medicīnas vai tiesību zinātnē vai zinātnes nozarei atbilstoša profesionālā (pedagoga, psihologa, jurista, sociālā darbinieka, ārsta) izglītība;

4) kuras prot valsts valodu.

(2) Par bāriņtiesas locekli var ievēlēt personu:

1) kura ir Latvijas Republikas pilsonis vai nepilsonis;

2) kura sasniegusi 25 gadu vecumu;

3) kurai ir pirmā līmeņa (koledžas) vai otrā līmeņa augstākā akadēmiskā izglītība pedagoģijas, psiholoģijas, medicīnas vai tiesību zinātnē vai zinātnes nozarei atbilstoša otrā līmeņa profesionālā augstākā (pedagoga, psihologa, jurista, sociālā darbinieka, ārsta) izglītība;

4) kura prot valsts valodu.

(3) Ja persona par bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli tiek ievēlēta pirmo reizi, tā gada laikā pēc ievēlēšanas apgūst attiecīgo mācību programmu. Ja mācību programmas apgūšanas izdevumus attiecīgajai amatpersonai pilnībā vai daļēji ir segusi dome, tad amatpersona, kura tiek atbrīvota no amata atbilstoši šā likuma 12.panta pirmajai daļai vai atcelta no amata atbilstoši šā likuma 14.pantam agrāk nekā četru gadu laikā pēc mācību programmas apgūšanas, atmaksā domei tās segtos mācību programmas apgūšanas izdevumus proporcionāli nostrādātajam laikam.

(4) [Bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka](#) un bāriņtiesas locekļa mācību programmas saturu un apmācības kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

11.pants. Personas, kuras nevar ievēlēt bāriņtiesas sastāvā

Par bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli nevar ievēlēt personu:

1) kurai atņemtas bērna aprūpes vai aizgādības tiesības;

2) kura sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas);

3) kura atbrīvota no kriminālatbildības, soda vai soda izciešanas par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

4) kura saukta pie kriminālatbildības par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, bet kriminālprocess ir izbeigts sakarā ar noilgumu, izlīgumu, apžēlošanu vai amnestiju;

5) kura ir notiesātais, apsūdzētais vai aizdomās turamais kriminālprocesā par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

6) kura pārkāpusi bērna tiesību aizsardzību reglamentējošos normatīvos aktus;

7) kura atrodas aizgādībā;

8) kura atrodas alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu atkarībā.

12.pants. Atbrīvošana no amata

(1) Bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli atbrīvo no amata:

1) pēc viņa vēlēšanās;

2) sakarā ar šā likuma 9.panta pirmajā daļā noteiktā termiņa izbeigšanos, ja viņš netiek ievēlēts atkārtoti;

3) ja pašvaldība pieņem lēmumu par bāriņtiesas likvidēšanu;

4) sakarā ar amata likvidēšanu.

(2) Bāriņtiesas locekli atbrīvo no amata sakarā ar bāriņtiesas locekļu skaita samazināšanu.

(3) Ja bāriņtiesas priekšsēdētāju un bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku atbrīvo no amata saskaņā ar šā panta pirmās daļas 3. un 4.punktu vai bāriņtiesas locekli atbrīvo no amata saskaņā ar šā panta pirmās daļas 3. un 4.punktu vai otro daļu, attiecīgā persona par atbrīvošanu rakstveidā brīdināma vismaz vienu mēnesi iepriekš.

(21.05.2009. likuma redakcijā)

13.pants. Atstādināšana no amata

(1) Ja bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis rīkojies prettiesiski vai nolaidīgi, attiecīgās pašvaldības dome viņu var atstādināt no amata līdz lietas apstākļu noskaidrošanai.

(2) Ja bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis ir aizdomās turētā vai apsūdzētā statusā, procesa virzītājs viņam var aizliegt pildīt amata pienākumus.

(3) Attiecīgās pašvaldības domei ir pienākums atstādināt bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli no amata, ja attiecīgā amatpersona, pildot savus pienākumus, kaitē trešo personu drošībai un veselībai, kā arī darba devēja vai trešo personu pamatotām interesēm.

(4) Attiecīgās pašvaldības domei ir pienākums atstādināt bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli no amata, ja attiecīgā amatpersona neapgūst šā likuma 10.panta trešajā daļā minēto mācību programmu vai ir saņēmusi neapmierinošu vērtējumu par šīs programmas apgūšanu. Attiecīgo amatpersonu atstādina uz laiku, līdz tā apgūst minēto mācību programmu, bet atstādināšanas laiks nedrīkst būt ilgāks par sešiem mēnešiem.

(5) Uz bāriņtiesas priekšsēdētāja atstādināšanas laiku bāriņtiesas priekšsēdētāja pienākumus pilda bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai arī attiecīgās pašvaldības dome no bāriņtiesas locekļu vidus norīko citu personu par bāriņtiesas priekšsēdētāja pienākumu izpildītāju.

(6) Par atstādināšanas laiku amatpersonai neizmaksā darba samaksu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009. likumu)

14.pants. Atceļšana no amata

Bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli atceļ no amata, ja:

1) viņš nepilda savus pienākumus vai, pildot tos, rīkojies prettiesiski vai nolaidīgi;

2) ir konstatēts kāds no šā likuma 11.pantā minētajiem apstākļiem;

3) ja sešu mēnešu laikā pēc atstādināšanas saskaņā ar šā likuma 13.panta ceturto daļu attiecīgā amatpersona nav apguvusi šā likuma 10.panta trešajā daļā noteikto mācību programmu.

15.pants. Amatu savienošanas ierobežojumi

Bāriņtiesas priekšsēdētājs un bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks papildus likumā "[Par interešu konflikta](#) novēršanu valsts amatpersonu darbībā" noteiktajiem amatu savienošanas ierobežojumiem vienlaikus nedrīkst pildīt arī tās pašvaldības domes priekšsēdētāja, viņa vietnieka vai deputāta, sociālā dienesta vadītāja vai sociālā darba speciālista pienākumus, kuras administratīvajā teritorijā atrodas attiecīgā bāriņtiesa.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

IV nodaļa **Bāriņtiesas kompetence**

16.pants. Bāriņtiesas tiesības

Bāriņtiesai ir šādas tiesības:

1) pieprasīt un bez maksas saņemt no valsts un pašvaldību iestādēm, komercsabiedrībām un organizācijām ziņas, kas nepieciešamas, lai izvērtētu bērna vai citas rīcībnespējīgas personas tiesību ievērošanas likumību vai izlemtu bāriņtiesas kompetencē esošos jautājumus;

2) pieprasīt un bez maksas saņemt no kredītiestādēm ziņas par fiziskās personas - mantojuma atstājēja - kontu atlikumiem, lai sastādītu mantu sarakstu (mantojuma inventāra sarakstu), kā arī ziņas par mantojuma masu, bērna vai citas rīcībnespējīgas personas vārdā veiktajiem darījumiem un kontu atlikumiem, ja vecāks, aizbildnis vai aizgādnis nesniedz bāriņtiesai pieprasīto informāciju par bērna vai citas rīcībnespējīgas personas mantas pārvaldību vai ir pamatotas aizdomas, ka sniegtas nepatiesas ziņas;

3) veikt amatpersonu un iedzīvotāju aptauju, lai iegūtu ziņas, kas nepieciešamas aizbildnības, aizgādības, adopcijas vai ar aizgādību saistīto jautājumu izlemšanai;

4) uzaicināt personas uz pārrunām un pieprasīt no tām paskaidrojumus par bērna vai citas rīcībnespējīgas personas personisko un mantisko tiesību aizsardzību;

5) iesniegt tiesā prasības pieteikumus un pieteikumus bērna vai citas rīcībnespējīgas personas interesēs;

6) veikt pārrunas ar bērnu bez citu personu klātbūtnes;

7) lūgt psihologu veikt personas vai ģimenes psiholoģisko izpēti un saņemt psihologa atzinumu par izpētes rezultātiem;

8) pārbaudīt bērna vai citas rīcībnespējīgas personas dzīves apstākļus.

17.pants. Bāriņtiesas vispārīgie pienākumi

Bāriņtiesa:

1) aizstāv bērna vai citas rīcībnespējīgas personas personiskās un mantiskās intereses un tiesības;

2) izskata iesniegumus un sūdzības, to skaitā iesniegumus un sūdzības par vecāka, aizbildņa, aizgādņa vai audžuģimenes rīcību;

3) piedalās lietas izskatīšanā tiesā un sniedz atzinumu, ja likums nosaka vai tiesa atzīst bāriņtiesas piedalīšanos lietas izskatīšanā par nepieciešamu;

4) sadarbojas ar citām bāriņtiesām, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, veselības aprūpes un izglītības iestādēm, sociālajiem dienestiem, policijas iestādēm un Valsts probācijas dienestu, lai nodrošinātu bērna vai citas rīcībnespējīgas personas tiesību un interešu aizstāvību;

5) informē pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība;

6) neizpauž informāciju, kas jebkādā veidā varētu kaitēt bērnam vai citai rīcībnespējīgai personai;

7) sniedz palīdzību bērnam vai citai rīcībnespējīgai personai, kura pēc palīdzības vērsusies bāriņtiesā;

8) [Kriminālprocesa likumā](#) noteiktajos gadījumos pārstāv bērnu vai citu rīcībnespējīgu personu kriminālprocesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009. likumu](#))

18.pants. Bērna personisko interešu aizstāvība

Bāriņtiesa, aizstāvot bērna personiskās intereses attiecībās ar vecākiem, aizbildņiem un citām personām:

1) lemj par atļaujas došanu stāties laulībā pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas, ja šādu atļauju nav devis neviens no vecākiem vai aizbildnis;

2) lemj par pilngadības piešķiršanu pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas;

3) nosūta bērnu konsultācijas saņemšanai pie ģimenes ārsta, psihologa vai cita speciālista, ja tas nepieciešams bērna interešu aizstāvībai un bērna vecāki vai aizbildnis nepiekrīt konsultācijas saņemšanai;

4) lemj par valsts sociālo pabalstu, apgādnieka zaudējuma pensijas un atbalsta ar celiakiju slimiem bērniem, kuriem nav noteikta invaliditāte, izmaksu pārtraukšanu personai, kura bērnu neaudzina, un izmaksāšanu personai, kura faktiski audzina bērnu;

5) lemj par valsts sociālo pabalstu, apgādnieka zaudējuma pensijas un atbalsta ar celiakiju slimiem bērniem, kuriem nav noteikta invaliditāte, izmaksu pārtraukšanu personai, kura faktiski bērnu neaudzina, un izmaksāšanu pašam bērnam, ja viņš sasniedzis 15 gadu vecumu;

6) veic citus normatīvajos aktos noteiktos bērna personisko interešu aizsardzības pasākumus.

19.pants. Domstarpību izšķiršana

(1) Bāriņtiesa lemj par bērna uzvārda, vārda vai tautības ierakstu, ja vecāki par to nevar vienoties.

(2) Bāriņtiesa izšķir vecāku domstarpības bērna aprūpes un aizgādības jautājumos (izņemot domstarpības par bērna dzīvesvietas noteikšanu) un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu.

(3) Bāriņtiesa izšķir bērna un vecāku domstarpības.

(4) Bāriņtiesa izšķir bērna un aizbildņa domstarpības, kā arī aizbildņa un bērna vecāku domstarpības.

20.pants. Piekrišana paternitātes atzīšanai

Ja bērns ir nepilngadīgs un viņam nav nodibināta aizbildnība, bāriņtiesa lemj par piekrišanu paternitātes atzīšanai, ja:

1) bērna māte mirusi;

2) tiesa bērna māti vai tēvu atzinusi par rīcībnespējīgu gara slimības vai plānprātības dēļ;

3) bērna mātes atrašanās vieta nav zināma.

21.pants. Bērna mantisko interešu aizsardzība

Bāriņtiesa, aizstāvot bērna mantiskās intereses [Civillikumā](#) paredzētajos gadījumos:

1) lemj par atļauju pieņemt vai atraidīt bērna vārdā viņam piekritušo mantojumu;

2) lemj par bērnam piederošās mantas pārdošanu par tirgus vērtību vai izsolē;

3) lemj par mantojuma sadalīšanu, bērna mantas (ja tās vērtība nepārsniedz 10 000 latu) atsavināšanu, ieķīlāšanu vai apgrūtināšanu ar citām lietu tiesībām;

4) lemj par bērnam piederošā nekustamā īpašuma (ja tā vērtība pārsniedz 10 000 latu) atsavināšanas, ieķīlāšanas vai apgrūtināšanas ar citām lietu tiesībām lietderīgumu;

5) lemj par īpašuma iegūšanu bērnam;

6) ieceļ aizbildni tiesisku darījumu noslēgšanai starp bērnu un vecākiem;

7) lemj par mantojuma pārvaldīšanas un lietošanas tiesību atņemšanu, ja pārdzīvojušais laulātais bērnam piekritušo mantojumu pārvalda vai lieto nekārtīgi;

8) lemj par vecāka atstādināšanu no bērna mantas pārvaldības, ja vecāks pārvalda bērna mantu neatbilstoši bērna interesēm;

9) veic citus bērna mantisko tiesību aizsardzības pasākumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.12.2006. likumu)

22.pants. Bērna aprūpes un aizgādības tiesību atņemšana un atjaunošana

(1) Bāriņtiesa lemj par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākam, ja:

1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz iespēju aprūpēt bērnu;

2) bērns vecāka vainas dēļ atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos;

3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību;

4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai;

5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu.

(2) Ja bērna aprūpes tiesību atņemšanas iemesli ir zuduši, bāriņtiesa lemj par bērna aprūpes tiesību atjaunošanu.

(3) Bāriņtiesa lemj par prasības iesniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai, ja:

1) vecāks ar bērnu apietas sevišķi slikti (konstatēta vardarbība pret bērnu u.tml.);

2) vecāks nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību un tas var apdraudēt bērna fizisko, garīgo vai tikumisko attīstību;

3) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai.

(4) Sagatavojot lietu par bērna aprūpes tiesību atjaunošanu vai par prasības iesniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai vecākam, bāriņtiesa:

1) noskaidro, vai ir zuduši iemesli, kuru dēļ vecākam tika atņemtas bērna aprūpes tiesības;

2) pieprasa vecāka dzīvesvietas sociālajam dienestam atzinumu par iespējām bērnam atgriezties vecāka aprūpē;

3) pieprasa no audžuģimenes, aizbildņa vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas informāciju par bērna un vecāka saskarsmi, garīgo un materiālo atbalstu bērna audzināšanā ārpusģimenes aprūpes laikā;

4) pieprasa citu informāciju, kas nepieciešama, lai pieņemtu pamatotu lēmumu.

23.pants. Vienpersoniska lēmuma pieņemšana

(1) Ja bērna dzīves apstākļu pārbaudē vai citādi atklājas, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, kā arī tad, ja bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa pilnvērtīgu attīstību, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par:

1) bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākiem;

2) bērna izņemšanu no aizbildņa ģimenes un aizbildņa atstādināšanu no pienākumu pildīšanas;

3) bērna izņemšanu no audžuģimenes.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajos gadījumos bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis nogādā bērnu audžuģimenē, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, slimnīcā vai citos drošos apstākļos.

(3) Vienpersonisku lēmumu pieņem mutvārdos un 24 stundu laikā noformē rakstveidā, kā arī par to paziņo bērna vecākiem, aizbildnim vai audžuģimenei.

(4) Vienpersonisku lēmumu pieņem tās bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis, kuras darbības teritorijā konstatēti šā panta pirmajā daļā minētie apstākļi. Par lēmumu nekavējoties informē bērna vecāku dzīvesvietas bāriņtiesu, kā arī bāriņtiesu, kura lēmusi par attiecīgo aizbildnības vai audžuģimenes lietu vai kuras pārraudzībā ir šī lieta.

(5) Vienpersonisku lēmumu izpilda nekavējoties. Pieteikuma iesniegšana tiesā par šāda lēmuma atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu neaptur tā darbību.

(6) Ja tiek konstatēti šā panta pirmajā daļā minētie apstākļi un attiecīgajā brīdī nav informācijas par bērna vecākiem, aizbildni vai audžuģimeni, bāriņtiesa rīkojas saskaņā ar šā panta otro daļu.

24.pants. Vienpersoniska lēmuma darbības ilgums

(1) Bāriņtiesa ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc vienpersoniska lēmuma pieņemšanas sasauc sēdi, lai lemtu par:

1) aprūpes tiesību atjaunošanu bērna vecākiem;

2) bērna atgriešanos aizbildņa ģimenē vai aizbildņa atcelšanu no pienākumu pildīšanas;

3) bērna atgriešanos audžuģimenē vai uzturēšanās izbeigšanu tajā.

(2) Ja nav iespējams bērnu atjaunot aprūpes tiesības, kā arī nav iespējama bērna atgriešanās aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē, bāriņtiesa lemj par ārpusģimenes aprūpes nodrošināšanu bērnam citā ģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

aizbildnības vai aizgādības iestādi valstī, kuras pilsonis ir bērns vai cita rīcībnespējīga persona, vai iepriekšējās mītnes zemes aizbildnības vai aizgādības iestādi un lūdz izvērtēt nepieciešamību nodibināt aizbildnību vai aizgādību un iecelt aizbildni vai aizgādni.

(2) Bāriņtiesa lemj par ārvalsts aizbildnības vai aizgādības lietas pārņemšanu, ja ārvalsts kompetentā aizbildnības vai aizgādības iestāde ir iecēlusi aizbildni vai aizgādni un lūgusi pārņemt aizbildnības vai aizgādības lietu.

(3) Par aizbildnības vai aizgādības lietas pārņemšanu bāriņtiesa informē bērna vai citas rīcībnespējīgas personas pilsonības valsts vai iepriekšējās mītnes zemes aizbildnības vai aizgādības iestādi.

(4) Ja bāriņtiesa aizbildņa rīcībā konstatē trūkumus, nepilnības, ļaunprātīgu rīcību vai draudus bērna dzīvībai vai veselībai, tā lemj par aizbildņa atstādināšanu no aizbildņa pienākumu pildīšanas un pagaidu aizbildņa iecelšanu vai bērna ievietošanu audžuģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā un nekavējoties par to informē ārvalsts aizbildnības iestādi.

(5) Ja bāriņtiesa konstatē trūkumus, nepilnības, ļaunprātīgu rīcību vai rīcību, kas kaitē rīcībnespējīgas personas interesēm, tā lemj par aizgādņa atstādināšanu no aizgādņa pienākumu pildīšanas un pagaidu aizgādņa iecelšanu un nekavējoties par to informē ārvalsts aizgādības iestādi.

28.pants. Atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu

(1) Bāriņtiesa lemj par atlīdzības izmaksu konkrētai personai par aizbildņa pienākumu pildīšanu un pabalsta izmaksu par bērna uzturēšanu, ja bērnam iecelti līdz-aizbildņi.

(2) Izvērtējusi aizbildņu pienākumus, bāriņtiesa nosaka konkrētu atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu katram līdzzaizbildnim, ievērojot to, lai līdzzaizbildņu kopā saņemtā summa nepārsniedz atlīdzību, kas normatīvajos aktos par valsts sociālo pabalstu aizbildņiem paredzēta vienam aizbildnim par aizbildņa pienākumu pildīšanu.

29.pants. Personas atbilstība aizbildņa pienākumu pildīšanai

(1) Bāriņtiesa raugās, lai par aizbildni iecēlamajai personai būtu aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības, un izvērtē personas:

- 1) motivāciju kļūt par aizbildni;
- 2) ģimenes locekļu savstarpējās attiecības;
- 3) nodarbinātību;
- 4) dzīves apstākļus;
- 5) spēju pārstāvēt bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

(2) Izvērtējot personas atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai, bāriņtiesa ņem vērā atzinumus par personas veselības stāvokli, ko sniedz ģimenes ārsts, kura veselības aprūpē persona atradies vismaz sešus mēnešus, kā arī psihiatrs un narkologs.

(3) Ja persona vēlas ņemt aizbildnībā bērnu un bāriņtiesai nav zināms bez vecāku gādības palicis bērns, kuram būtu nepieciešams nodibināt aizbildnību un iecelt aizbildni, bāriņtiesa lemj tikai par personas atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai.

(4) Ja persona, kura vēlas kļūt par aizbildni, nedzīvo tās pašvaldības administratīvajā teritorijā, kura lemj par aizbildnības nodibināšanu, bāriņtiesa pieprasa

no attiecīgās personas dzīvesvietas bāriņtiesas atzinumu par to, vai attiecīgajai personai ir aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības.

30.pants. Aizbildņa apliecība

- (1) Bāriņtiesa aizbildnim izsniedz aizbildņa apliecību.
- (2) [Aizbildņa apliecības paraugu un izsniegšanas kārtību](#) nosaka Ministru kabinets.

31.pants. Bāriņtiesas pienākumi aizbildnības uzraudzībā

(1) Bāriņtiesa pastāvīgi uzrauga aizbildņu rīcību bērna personisko un mantisko tiesību un interešu nodrošināšanā:

1) pieprasot, lai aizbildnis pieņem bērna mantu pēc saraksta un vienu saraksta eksemplāru iesniedz bāriņtiesai;

2) uzraugot, vai aizbildnis gādā par sava aizbilstamā audzināšanu ar tādu pašu rūpību, ar kādu apzinīgi vecāki gādātu par sava bērna audzināšanu;

3) uzraugot, lai aizbildnis nerīkojas ar bērnam piederošo mantu bez bāriņtiesas atļaujas, ja saskaņā ar likumu tā ir nepieciešama;

4) pārbaudot, vai aizbildnis pārvalda aizbilstamā mantu atbilstoši bērna interesēm un normatīvo aktu prasībām;

5) noskaidrojot, vai aizbildnis normatīvajos aktos par palīdzību dzīvokļa jautājumam risināšanā noteiktajā kārtībā ir informējis pašvaldību par nepieciešamību pēc bērna pilngadības sasniegšanas nodrošināt viņam dzīvojamo telpu;

6) katru gadu pārbaudot aizbilstamā dzīves apstākļus aizbildņa ģimenē.

(2) Bāriņtiesa pieprasa, lai aizbildnis, kas atlaists vai atcelts no aizbildnības pirms tās izbeigšanās, sniedz galīgo norēķinu.

(3) Bāriņtiesa katru gadu līdz 1.februārim, kā arī aizbildnībai beidzoties, saņem un pārbauda aizbildņa iesniegto norēķinu. Bāriņtiesas priekšsēdētājs apstiprina norēķinu.

32.pants. Bāriņtiesas pienākumi, ja konstatēti pārkāpumi aizbildņa rīcībā

(1) Ja konstatētas kļūdas aizbildņa iesniegtajā norēķinā vai bērna interesēm neizdevīga aizbildņa darbība, bāriņtiesa:

1) dod aizbildnim attiecīgus norādījumus;

2) lemj par aizbildņa atstādināšanu;

3) lemj par aizbildņa atcelšanu.

(2) Ja aizbildņa rīcība radījusi aizbilstamajam zaudējumus, par kuriem aizbildnis ir atbildīgs, bāriņtiesa ceļ tiesā attiecīgu prasību.

(3) Ja bāriņtiesa konstatē administratīvi vai krimināli sodāmu aizbildņa tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, kas kaitējusi aizbilstamā interesēm, bāriņtiesa par to paziņo tiesībsardzības iestādēm.

33.pants. Aizbildņa atlaišana no aizbildņa pienākumu pildīšanas

(1) Bāriņtiesa lemj par aizbildņa atlaišanu no aizbildņa pienākumu pildīšanas Civillikumā paredzētajos gadījumos, kā arī tad, ja ir izbeigušies šā likuma 26.panta pirmās daļas 2., 3., 4., 5., 6. vai 7.punktā minētie aizbildnības nodibināšanas iemesli.

(2) Atlaižot aizbildni no aizbildņa pienākumu pildīšanas, ja aizbilstamais ir sasniedzis pilngadību, bāriņtiesa pieprasa, lai aizbildnis:

- 1) iesniedz bāriņtiesai aizbilstamajam sniegto norēķinu;
- 2) sniedz galīgo norēķinu par aizbilstamā mantas pārvaldību;
- 3) nodod aizbilstamajam aizbildņa pārvaldībā esošo bērna mantu pēc saraksta.

(3) Pēc tam kad bāriņtiesai iesniegts aizbildņa lūgums par viņa atlaišanu, kā arī saņemts bijušā aizbilstamā paraksts par to, ka visu viņam pienākošos mantu viņš ir saņēmis un ka bijušajam aizbilstamajam pret aizbildni nav pretenziju, bāriņtiesa atlaiž aizbildni.

(4) Bāriņtiesa sešus mēnešus pirms bērna pilngadības sasniegšanas informē aizbilstamo un pašvaldības sociālo dienestu par sociālo garantiju saņemšanu.

(5) Pārējos gadījumos, atlaižot aizbildni no aizbildņa pienākumu pildīšanas, bāriņtiesa pieprasa, lai aizbildnis:

1) iesniedz bāriņtiesai aizbilstamā vecākiem, adoptētājam vai jaunieceltajam aizbildnim sniegto norēķinu;

2) sniedz galīgo norēķinu par aizbilstamā mantas pārvaldību;

3) nodod aizbilstamā vecākiem, adoptētājam vai jaunieceltajam aizbildnim aizbildņa pārvaldībā esošo bērna mantu pēc saraksta.

(6) Aizbildni atlaiž un, ja nepieciešams, ieceļ citu aizbildni tā bāriņtiesa, kas aizbildni iecēlusi.

34.pants. Adopcija

(1) Bāriņtiesa lemj par:

1) personas atzīšanu par adoptētāju;

2) brāļu un māsu, pusbrāļu un pusmāsu šķiršanu Civillikumā noteiktajos gadījumos;

3) to, vai Latvijā iespējams nodrošināt bērna audzināšanu ģimenē vai pienācīgu aprūpi;

4) bērna nodošanu adoptētāja aprūpē un uzraudzībā līdz adopcijas apstiprināšanai;

5) pirmsadopcijas aprūpes izbeigšanu bērnam;

6) adopcijas atbilstību bērna interesēm.

(2) Adoptētāja personiska piedalīšanās bāriņtiesas sēdē ir obligāta. Citi adopcijas dalībnieki piekrišanu bērna adopcijai izsaka personiski savas dzīvesvietas bāriņtiesā vai iesniedz publiski pie notāra vai bāriņtiesā apliecinātu piekrišanu.

(3) Adoptētāja dzīvesvietas bāriņtiesa divus gadus pēc adopcijas apstiprināšanas uzrauga bērna aprūpi ģimenē.

35.pants. Bērna ievietošana ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā

(1) Bāriņtiesa lemj par bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, ja ārpusģimenes aprūpi bērnam nav iespējams nodrošināt audžuģimenē vai pie aizbildņa.

(2) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā ievietota bērna aizbildņa pienākumus pilda šīs institūcijas vadītājs.

36.pants. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā ievietota bērna tiesību un interešu ievērošanas uzraudzība

(1) Bāriņtiesa katru gadu:

1) pārbauda bērna personisko un mantisko tiesību ievērošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā;

2) ja bērna mantas pārvaldībai nav iecelts sevišķais aizbildnis, pieprasa no ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītāja norēķinu par bērna mantas pārvaldību.

(2) Bāriņtiesa lemj par bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna aprūpes izbeigšanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, ja:

1) bērna vecākiem ir atjaunotas aprūpes vai aizgādības tiesības;

2) bērnam ir nodibināta aizbildnība;

3) bērns tiek nodots audžuģimenei;

4) likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums par bērna adopcijas apstiprināšanu.

(3) Lemjot par bērna aprūpes izbeigšanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, bāriņtiesa no institūcijas vadītāja pieprasa norēķinu par bērna mantas pārvaldību.

(4) Ja bērna aprūpe ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā izbeidzas tādēļ, ka bērns sasniedz pilngadību, bāriņtiesa nelemj par bāreņa un bez vecāku gādības palikuša bērna aprūpes izbeigšanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, bet pieprasa no šīs institūcijas galīgo norēķinu par bērna mantas pārvaldību.

(5) Bāriņtiesa noskaidro, vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītājs normatīvajos aktos par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā noteiktajā kārtībā ir informējis pašvaldību par nepieciešamību pēc bērna pilngadības sasniegšanas nodrošināt viņam dzīvojamo telpu.

37.pants. Bērna ārpusģimenes aprūpe pēc vecāku lūguma

Bāriņtiesa lemj par bērna ārpusģimenes aprūpi pēc vecāku lūguma, ja viņi slimības dēļ nevar bērnu aprūpēt.

38.pants. Apliecība sociālo garantiju saņemšanai

(1) Bāriņtiesa bārenim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam izsniedz apliecību sociālo garantiju saņemšanai.

(2) Apliecības paraugu un izsniegšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

39.pants. Bāriņtiesas pienākumi bērna ārpusģimenes aprūpes laikā

(1) Pēc tam kad ir pieņemts lēmums par bērna ārpusģimenes aprūpi, bāriņtiesa nekavējoties par to informē bērna vecāku dzīvesvietas sociālo dienestu un lūdz sniegt nepieciešamo palīdzību bērna vecākiem.

(2) Bāriņtiesa seko, lai aizbildnis, audžuģimene vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija veicinātu bērna un vecāka saskarsmi.

(3) Bāriņtiesa lemj par aizliegumu ārpusģimenes aprūpē esošam bērnam satikties ar vecākiem vai tuviem radniekiem, ja satikšanās kaitē bērna veselībai un attīstībai vai rada draudus aizbildnim, audžuģimenei, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas darbiniekiem vai citiem bērniem.

(4) Pēc tam kad bārenis vai bez vecāku gādības palikušais bērns ieguvis vispārējo pamatizglītību, bāriņtiesa sadarbībā ar aizbildni, audžuģimeni vai ilgstošas sociālās

aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītāju izvērtē bāreņa vai bez vecāku gādības palikušā bērna tālākās izglītības iespējas.

40.pants. Aizgādņa iecelšana

(1) Bāriņtiesa saskaņā ar tiesas lēmumu par aizgādņības nodibināšanu ieceļ aizgādni:

1) personai, kuru tiesa atzinusi par rīcībnespējīgu gara slimības vai plānprātības dēļ, un tās mantai?

2) personai izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai narkotiku pārmērīgas lietošanas dēļ;

3) promesošas vai pazudušas personas mantai;

4) mantojumam;

5) testamenta izpildīšanai.

(2) Bāriņtiesa aizgādņus pirmām kārtām izvēlas no Civillikuma [355.](#) vai [661.pantā](#) minētajām personām un pārliecinās, vai izraudzītajai personai ir nepieciešamās spējas un īpašības.

(3) Bāriņtiesa lēmuma norakstu par aizgādņa iecelšanu nosūta tiesai, kura nodibinājusi aizgādņību.

(4) Pagaidu aizgādni bāriņtiesa ieceļ, ja aizgādnis ir:

1) kavēts uzņemt aizgādņību;

2) atstādināts.

(5) Bāriņtiesa lemj par cita aizgādņa iecelšanu, ja:

1) konstatē pārkāpumus aizgādņa rīcībā;

2) aizgādnis ir atcelts no aizgādņa pienākumu pildīšanas;

3) aizgādnis ir miris.

41.pants. Bāriņtiesas pienākumi aizgādņības uzraudzībā

(1) Bāriņtiesa uzrauga aizgādņa rīcību aizgādņa pienākumu izpildē un Civillikumā paredzētajos gadījumos atļauj aizgādņim kārtot darījumus.

(2) Bāriņtiesa, aizstāvot rīcībnespējīgas personas mantiskās intereses, Civillikumā paredzētajos gadījumos:

1) lemj par atļauju pieņemt vai atraidīt rīcībnespējīgai personai piekritušo mantojumu;

2) lemj par rīcībnespējīgai personai piederošās mantas pārdošanu par tirgus vērtību vai izsolē;

3) lemj par rīcībnespējīgai personai piederoša nekustamā īpašuma (ja tā vērtība nepārsniedz 10 000 latu) atsavināšanu, ieķīlāšanu vai apgrūtināšanu ar citām lietu tiesībām;

4) lemj par rīcībnespējīgai personai piederoša nekustamā īpašuma (ja tā vērtība pārsniedz 10 000 latu) atsavināšanas, ieķīlāšanas vai apgrūtināšanas ar citām lietu tiesībām lietderīgumu;

5) lemj par īpašuma iegūšanu rīcībnespējīgai personai;

6) seko, lai aizgādnis nerīkojas ar rīcībnespējīgai personai piederošu mantu bez bāriņtiesas atļaujas, ja tā saskaņā ar likumu ir nepieciešama;

7) pārbauda, vai aizgādnis pārvalda aizgādājamā mantu atbilstoši aizgādājamā interesēm un normatīvo aktu prasībām.

(3) Bāriņtiesa pieprasa, lai aizgādnis, kas atstādināts, atlaists vai atcelts no aizgādības pirms tās izbeigšanās, sniedz norēķinu.

(4) Bāriņtiesa katru gadu līdz 1.februārim, kā arī aizgādni atlaižot vai atstādinot, saņem un pārbauda aizgādņa iesniegto norēķinu. Bāriņtiesas priekšsēdētājs apstiprina norēķinu.

(5) Bāriņtiesa var uzlikt aizgādnim par pienākumu jebkurā laikā sniegt norēķinu par aizgādības pārvaldību.

42.pants. Bāriņtiesas pienākumi, ja konstatēti pārkāpumi aizgādņa rīcībā

(1) Ja konstatētas kļūdas aizgādņa iesniegtajā norēķinā vai aizgādības pārvaldības interesēm neizdevīga aizgādņa darbība, bāriņtiesa:

- 1) dod aizgādnim attiecīgus norādījumus;
- 2) lemj par aizgādņa atstādināšanu;
- 3) lemj par aizgādņa atcelšanu.

(2) Ja aizgādnis atstādināts vai atcelts no aizgādības, bāriņtiesa ieceļ citu aizgādni.

(3) Ja aizgādņa rīcība radījusi zaudējumus, par kuriem aizgādnis ir atbildīgs, bāriņtiesa ceļ tiesā attiecīgu prasību.

(4) Ja bāriņtiesa konstatē administratīvi vai krimināli sodāmu aizgādņa tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, bāriņtiesa par to paziņo tiesībaizsardzības iestādēm.

43.pants. Aizgādņa atbrīvošana no pienākumu pildīšanas

(1) Bāriņtiesa lemj par aizgādņa atbrīvošanu no pienākumu pildīšanas, ja:

1) tiesa garā slimo personu atzinusi par rīcībspējīgu un izbeigusi aizgādību un aizgādnis iesniedzis norēķinu un nodevis veselību atguvušajai personai mantu, kas atradusies viņa pārvaldībā;

2) ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu aizgādības nodibināšanai personai izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, un tiesa izbeigusi aizgādību;

3) tiesa izbeigusi aizgādību promesošas vai pazudušas personas mantai;

4) ir stājies likumīgā spēkā tiesas nolēmums vai notārs izdevis apliecību par mantojuma pieprasītāja tiesībām un aizgādnis pret parakstu nodevis mantojumu kopā ar galīgo norēķinu tiesas vai notāra apstiprinātajiem mantiniekiem un iesniedzis galīgo norēķinu bāriņtiesai.

(2) Ja mantinieki bez svarīga iemesla neparakstās par mantas saņemšanu, bet bāriņtiesa nav konstatējusi aizgādņa ļaunprātīgu darbību, bāriņtiesa lemj par aizgādņa atbrīvošanu no pienākumu pildīšanas.

44.pants. Pieteikums personas atzīšanai par rīcībspējīgu

Bāriņtiesa lemj par pieteikuma iesniegšanu tiesā, lai rīcībnespējīgo personu, kura ir izveseļojusies, atzītu par rīcībspējīgu.

V nodaļa Bāriņtiesas darba organizācija

45.pants. Bāriņtiesas darba vadība

Bāriņtiesas darbu vada bāriņtiesas priekšsēdētājs. Bāriņtiesas priekšsēdētāja prombūtnes laikā viņa pienākumus pilda bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas priekšsēdētāja norīkots bāriņtiesas loceklis.

46.pants. Bāriņtiesas priekšsēdētāja pienākumi

Bāriņtiesas priekšsēdētājs:

- 1) vada, organizē un kontrolē bāriņtiesas darbu un pārstāv bāriņtiesu;
- 2) nosaka bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka, bāriņtiesas locekļu un darbinieku pienākumus;
- 3) norīko bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un bāriņtiesas locekļus par bāriņtiesas sēžu priekšsēdētājiem, kā arī sadala citus pienākumus bāriņtiesas darbiniekiem;
- 4) organizē bāriņtiesas darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanu;
- 5) organizē bāriņtiesas darbu apmeklētāju pieņemšanā un iesniegumu izskatīšanā;
- 6) nodrošina datu sniegšanu valsts statistikas pārskata sagatavošanai par bāriņtiesas darbu;
- 7) šā likuma 12.panta pirmajā daļā, 13. un 14.pantā noteiktajos gadījumos nodod bāriņtiesas lietas jaunieceltajam bāriņtiesas priekšsēdētājam vai domes pilnvarotai amatpersonai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009. likumu](#))

47.pants. Bāriņtiesas priekšsēdētāja uzdevumi

Bāriņtiesas priekšsēdētājs:

- 1) pārvalda bāriņtiesas finanšu, personāla un citus resursus;
- 2) pieņem darbā un atlaiž no darba šā likuma 8.pantā minētos darbiniekus;
- 3) pilnvaro bāriņtiesas locekļus un citus darbiniekus pārstāvībai administratīvajās iestādēs un tiesā;
- 4) piedalās lietu izskatīšanā bāriņtiesas sēdēs;
- 5) īsteno citas normatīvajos aktos noteiktās pilnvaras.

48.pants. Lietu izskatīšana

(1) Bāriņtiesa lietas izskata un lēmumus pieņem koleģiāli bāriņtiesas sēdē.

(2) Bāriņtiesas sēdī vada bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas priekšsēdētāja norīkots bāriņtiesas loceklis. Bāriņtiesas sēdē piedalās sēdes vadītājs un vismaz divi bāriņtiesas locekļi.

49.pants. Lēmumu stāšanās spēkā un pārsūdzēšana

(1) Bāriņtiesas lēmumi stājas spēkā un izpildāmi nekavējoties. Bāriņtiesas lēmumi ir obligāti visām fiziskajām un juridiskajām personām, izņemot šā likuma 51.pantā minētos lēmumus.

(2) Bāriņtiesas lēmumu ieinteresētā persona var pārsūdzēt tiesā [Administratīvā procesa likumā](#) noteiktajā kārtībā. Pieteikuma iesniegšana tiesā neaptur lēmuma darbību.

(3) Par administratīviem aktiem nav uzskatāmi un nav pārsūdzami tiesā lēmumi, kas pieņemti saskaņā ar šā likuma 22.panta trešo daļu, 29.panta ceturto daļu un 52.pantu.

50.pants. Pēc tiesas pieprasījuma pieņemtie lēmumi

Bāriņtiesa pēc tiesas pieprasījuma sniedz atzinumus, kas nepieciešami šādos gadījumos:

- 1) saskarsmes tiesības izmantošanas kārtības noteikšanai;
- 2) viena vecāka atsevišķas aizgādības noteikšanai;
- 3) aizgādības tiesību atņemšanai un atjaunošanai;
- 4) paternitātes atzīšanai vai apstrīdēšanai;
- 5) citos [Civilprocesa likumā](#) paredzētajos gadījumos.

51.pants. Tiesā apstiprināmie lēmumi

Bāriņtiesa iesniedz tiesā apstiprināšanai lēmumus par:

- 1) pilngadības piešķiršanu pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas;
- 2) atlīdzību aizbildnim (aizgādnim), ja tā pārsniedz 300 latu;
- 3) mājas kārtībā izdarītu mantojuma dalīšanu, ja aizbildnībā vai aizgādnībā esošās personas daļa pārsniedz 10 000 latu.

52.pants. Tiesā izšķiramās lietas

Bāriņtiesa, pieņēmusi lēmumu par bērnam vai citai rīcībnespējīgai personai piederošā nekustamā īpašuma (ja tā vērtība pārsniedz 10 000 latu) atsavināšanu, ieķīlāšanu vai apgrūtināšanu ar citām lietu tiesībām, iesniedz lietu izšķiršanai tiesā.

53.pants. Bāriņtiesu sadarbība

(1) Bāriņtiesas sadarbojas, lai veiktu savus uzdevumus.

(2) Bāriņtiesa var lūgt citai bāriņtiesai sniegt atzinumu jautājumā, kas ir atzinuma sniedzējas bāriņtiesas kompetencē.

(3) Ja persona, kurai atņemtas vai atjaunotas bērna aprūpes tiesības, gada laikā pēc lēmuma pieņemšanas maina dzīvesvietu, bāriņtiesa, kura pieņēma lēmumu par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vai atjaunošanu, nekavējoties nosūta bāriņtiesai, uz kuras darbības teritoriju pārcēlusies dzīvot attiecīgā persona, lietas materiālu kopijas par aprūpes tiesību atņemšanu vai atjaunošanu.

(4) Ja bērna vecāku dzīvesvieta ir deklarēta dažādu pašvaldību administratīvajās teritorijās, bāriņtiesa pēc lēmuma pieņemšanas par prasības sniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai informē otra vecāka dzīvesvietas bāriņtiesu par prasības celšanu tiesā.

(5) Ja ģimene, kurā netiek nodrošināti apstākļi bērna pilnvērtīgai augšanai un attīstībai, maina dzīvesvietu, bāriņtiesa par šādu ģimeni informē attiecīgās administratīvajās teritorijas bāriņtiesu.

(6) Ja aizbildnis vai aizgādnis dzīvo citas pašvaldības administratīvajā teritorijā, bāriņtiesa, kura nodibinājusi aizbildnību vai iecēlusi aizgādni, nosūta aizbildņa vai aizgādņa dzīvesvietas bāriņtiesai aizbildnības vai aizgādņības lietas materiālu kopijas aizbildnības vai aizgādņības pārraudzībai.

VI nodaļa Lietu piekritība

54.pants. Ārpusģimenes aprūpe

(1) Lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņem tās pašvaldības bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku dzīvesvieta.

(2) Ja bērnam nodibināta viena vecāka atsevišķa aizgādība, lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta dzīvesvieta tam vecākam, kura atsevišķā aizgādībā bērns atrodas.

(3) Ja bērna vecāku dzīvesvieta ir deklarēta dažādu pašvaldību administratīvajās teritorijās, lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta dzīvesvieta tam vecākam, pie kura bērns dzīvo.

(4) Ja bērna vecākiem nav deklarētas dzīvesvietas, lēmumu par ārpusģimenes aprūpi pieņem tās pašvaldības bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā bērna vecāki faktiski dzīvo.

(5) Ja bērna vecāki nav zināmi vai bērns ir atradenis, lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā bērns ir atrasts.

(6) Bāriņtiesa, kura pieņēma lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, lemj par:

- 1) aizliegumu bērnam satikties ar vecākiem vai tuviem radniekiem;
- 2) bērna uzturēšanos pie vecākiem vai citā ģimenē;
- 3) bērna uzturēšanos citā ģimenē ārvalstī;
- 4) atļauju rīkoties ar bērna mantu;
- 5) *(izslēgts ar 21.12.2006. likumu);*
- 6) *(izslēgts ar 21.12.2006. likumu);*
- 7) brāļu un māsu, pusbrāļu un pusmāsu šķiršanu adopcijas gadījumā;
- 8) bērna adopciju uz ārvalstīm;
- 9) *(izslēgts ar 21.12.2006. likumu).*

55.pants. Bērna aprūpes tiesību atņemšana un atjaunošana

(1) Lēmumu par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vai atjaunošanu vecākiem pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku dzīvesvieta.

(2) Ja bērna vecākiem nav deklarētas dzīvesvietas, lēmumu par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vai atjaunošanu pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā bērna vecāki faktiski dzīvo.

56.pants. Prasības iesniegšana tiesā aizgādības tiesību atņemšanai

Lēmumu par prasības iesniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai bērna vecākiem bāriņtiesa pieņem atbilstoši šā likuma 55.pantā noteiktajai lietu piekritībai.

57.pants. Adopcija

(1) Ja bērnu adoptē Latvijas pilsonis, nepilsonis vai ārzemnieks, kam ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja Latvijā, bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta adoptētāja dzīvesvieta, lemj par:

- 1) personas atzīšanu par adoptētāju;
- 2) bērna nodošanu adoptētāja aprūpē un uzraudzībā līdz adopcijas apstiprināšanai;

3) pirmsadopcijas aprūpes izbeigšanu bērnam;

4) adopcijas atbilstību bērna interesēm.

(2) Ja bērnu adoptē ārzemnieks, kam nav pastāvīgās uzturēšanās atļaujas Latvijā, vai ārvalstīs dzīvojoša persona, bāriņtiesa, kura pieņēma lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, lemj par:

1) bērna nodošanu adoptētāja aprūpē un uzraudzībā līdz adopcijas apstiprināšanai;

2) pirmsadopcijas aprūpes izbeigšanu bērnam;

3) adopcijas atbilstību bērna interesēm.

(3) Ja adoptē otra laulātā bērnu, lēmumu par adopcijas atbilstību bērna interesēm pieņem tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā attiecīgais vecāks dzīvo kopā ar bērnu.

(21.12.2006. likuma redakcijā)

58.pants. Atzinuma sniegšana tiesai

(1) Atzinumu tiesai šā likuma 50.pantā minētajos gadījumos sniedz bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku dzīvesvieta.

(2) Ja bērna vecāku dzīvesvieta ir deklarēta dažādu pašvaldību administratīvajās teritorijās, atzinumu tiesai par saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību un atsevišķas aizgādības noteikšanu sniedz katra vecāka dzīvesvietas bāriņtiesa.

(3) Atzinumu tiesai par saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību brāļiem, māsām, vecvecākiem, kā arī citām personām, ar kurām bērns ilgu laiku ir dzīvojis nedalītā saimniecībā, sniedz tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā dzīvo bērns un vecāki. Minētā bāriņtiesa pieprasa lietas izskatīšanai nepieciešamo informāciju no tās personas dzīvesvietas bāriņtiesas, kura vērsusies tiesā ar prasību par saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību.

59.pants. Mantisko interešu aizsardzība

(1) Lēmumu par atļauju rīkoties ar bērna vai citas rīcībnespējīgas personas mantu pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku vai rīcībnespējīgās personas dzīvesvieta.

(2) Ja bērnam nodibināta viena vecāka atsevišķa aizgādība, lēmumu par atļauju rīkoties ar bērna mantu pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta dzīvesvieta tam vecākam, kura atsevišķā aizgādībā bērns atrodas.

(3) Ja bērna vecāku dzīvesvieta ir deklarēta dažādu pašvaldību administratīvajās teritorijās, lēmumu par atļauju rīkoties ar bērna mantu pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta dzīvesvieta tam vecākam, pie kura bērns dzīvo.

VII nodaļa

Apliecinājuma izdarīšana un citu uzdevumu pildīšana

60.pants. Par apliecinājuma izdarīšanu atbildīgās amatpersonas

(1) Apliecinājumu izdara un citus šajā nodaļā minētos uzdevumus pilda bāriņtiesas priekšsēdētājs.

(2) Bāriņtiesas priekšsēdētājs ar rīkojumu var uzdot bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam un bāriņtiesas locekļiem izdarīt apliecinājumus un pildīt citus šā likuma 61.pantā minētos uzdevumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009. likumu](#))

61.pants. Bāriņtiesas uzdevumi

(1) Bāriņtiesa savā darbības teritorijā veic šādus uzdevumus:

1) apliecina darījumu, ja to slēdz attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijas iedzīvotāji savstarpēji un ar citām personām un darījuma summa nepārsniedz 6000 latu;

2) apliecina līdzmantinieku un kopīpašnieku vienošanos par mantojuma vai kopīpašuma sadali (neatkarīgi no īpašuma vērtības), ja sadalāmā manta vai tās daļa atrodas attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā;

3) ieraksta testamentu grāmatā attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijas iedzīvotāju testamentus, pieņem glabāšanā to privātos testamentus (neatkarīgi no novēlētās mantas vērtības), kā arī pieņem bāriņtiesai glabāšanā nodoto testamentu atsaukumus (neatkarīgi no testatora dzīvesvietas);

4) apliecina attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijas iedzīvotāju pilnvaras (izņemot universālpilnvaras) un pieņem pilnvaru atsaukumus;

5) apliecina attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijas iedzīvotāju paraksta īstumu uz dokumentiem;

6) apliecina tāda dokumenta noraksta, kopijas vai izraksta pareizību, kurš attiecas uz konkrēto personu;

7) pēc līdžēju iesnieguma saņemšanas izsniedz paziņojumu par līguma grozīšanu vai uzteikšanu līdžēju pretējām pusēm, ja tās dzīvo attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā;

8) apliecina parakstu uz nostiprinājuma lūguma zemesgrāmatai ([Zemesgrāmatu likuma 60.pants](#)), ja viens no līdžējiem dzīvo attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā;

9) sagatavo dokumentu projektus.

(2) Bāriņtiesas apliecinājums juridiskā spēka ziņā pielīdzināms notariālajam apliecinājumam.

(3) Visi apliecinājumi un citas darbības ierakstāmas attiecīgajā bāriņtiesas reģistrā. Novada pagastos un novada pilsētās bāriņtiesa izveido atsevišķus apliecinājumu un citu darbību reģistrus, to nosaukumā norādot bāriņtiesas nosaukumu un attiecīgā novada pagasta vai attiecīgās novada pilsētas nosaukumu. [Reģistrā ierakstāmās ziņas](#) un reģistra vešanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009. likumu](#))

62.pants. Personas, kuru darījumus apliecina bāriņtiesa

(1) Bāriņtiesa apliecina darījumu, ja tai ir noteikti zināms, ka darījuma dalībnieki ir pilngadīgi un rīcībspējīgi.

(2) Ja bāriņtiesai nav pazīstama persona, kurai izdarāms apliecinājums vai kura identificējama cita iemesla dēļ, bāriņtiesa noskaidro šīs personas identitāti pēc personas pases. Apliecinājumā norāda, kādā veidā ir noskaidrota personas identitāte.

63.pants. Darījuma akta projekta sagatavošana

Darījuma dalībnieki iesniedz bāriņtiesai sagatavotu darījuma akta projektu vai vēršas bāriņtiesā ar lūgumu sagatavot darījuma akta projektu pēc viņu vārdiem.

64.pants. Darījuma apliecināšana

(1) Pirms darījuma apliecināšanas bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis darījuma akta projektu nolasa darījuma dalībniekiem un jautā, vai darījuma dalībnieki piekrīt tā noteikumiem un vai tā saturs viņiem ir zināms un saprotams. Ja atbilde ir apstiprinoša, darījuma dalībnieki paraksta darījuma akta projektu vai atzīst to par pašrocīgi parakstītu.

(2) Uz darījuma akta projekta izdara apliecinājuma uzrakstu, kurā norāda:

- 1) apliecināšanas gadu, mēnesi un dienu;
- 2) bāriņtiesas nosaukumu;
- 3) numuru, ar kādu darījuma akts ierakstīts reģistrā;

4) katra darījuma dalībnieka vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzīvesvietu, kā arī šo personu dzimšanas laiku un vietu vai izdara atzīmi, ka darījuma dalībnieki ir personiski pazīstami;

5) ka darījuma dalībnieki ir rīcībspējīgi.

(3) Apliecinājuma uzrakstu paraksta bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis. Zem uzraksta uzspiež bāriņtiesas zīmogu.

(4) Apliecinātā darījuma akta viens eksemplārs glabājas bāriņtiesas lietā. Darījuma aktu ieraksta reģistrā.

65.pants. Testamenta apliecināšana

Taisot testamentu, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis, diviem lieciniekiem klātesot (Civillikuma [435.](#) un [448.pants](#)), nolasa testatoram sastādītā akta projektu un jautā, vai viņš piekrīt visiem akta noteikumiem un vai tāda patiesi ir viņa pēdējā griba. Ja atbilde ir apstiprinoša, testamentu paraksta testators un liecinieki un tiek izdarīts apliecinājums.

66.pants. Testamentu grāmatā ierakstītā akta izraksta izsniegšana

(1) Bāriņtiesa testatoram izsniedz testamentu grāmatā ierakstītā akta izrakstu.

(2) Pēc testatora nāves testamentu grāmatā ierakstītā akta izrakstu bāriņtiesa izsniedz ar testamentu ieceltajam mantiniekam, testamenta izpildītājam, zvērinātam notāram vai tiesai pēc to lūguma.

(3) Testamentu grāmatā ierakstītā akta izraksta apliecinājumā norāda bāriņtiesas nosaukumu un numuru, ar kādu testaments ierakstīts reģistrā. Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis paraksta apliecinājumu un uzspiež zīmogu.

(4) Par testamenta izraksta izsniegšanu izdara atzīmi testamentu grāmatā.

(5) Testamentu grāmata sastāv no testamentu oriģināliem, kas sakopoti sējumā reģistra numuru secībā. Novada pagastos un novada pilsētās bāriņtiesa ved atsevišķas testamentu grāmatas, to nosaukumā norādot bāriņtiesas nosaukumu un attiecīgā novada pagasta vai attiecīgās novada pilsētas nosaukumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

67.pants. Testamenta pieņemšana glabāšanā

(1) Bāriņtiesa pieņem glabāšanā privātus testamentus un ieraksta testamentu grāmatā aktu par testamenta pieņemšanu glabāšanā.

(2) Pieņemot testamentu glabāšanā, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārlicinās par testatora identitāti un rīcībspēju.

(3) Bāriņtiesai glabāšanā nodotam privātam testamentam ir publiska testamenta spēks, ja ir ievēroti Civillikuma [439.panta](#) noteikumi.

68.pants. Testamentu grāmatā ierakstīta akta atsaukšana

(1) Testamentu grāmatā ierakstītu aktu var atsaukt testators personīgi.

(2) Ja saņemts lūgums par testamentu grāmatā ierakstīta akta atsaukšanu, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pēc testatora identitātes un rīcībspējas pārbaudes sagatavo testamenta atsaukšanas aktu. Testamenta atsaukšanas aktu testators paraksta divu liecinieku klātbūtnē.

(3) Pēc testamenta atsaukšanas akta apliecināšanas uz testamenta oriģināla izdara atzīmi par tā atsaukšanu.

69.pants. Glabāšanā nodota testamenta atsaukšana

(1) Bāriņtiesai glabāšanā nodotu testamentu var atsaukt testators personīgi vai viņa ar īpašu pilnvaru pilnvarots pilnvarnieks.

(2) Ja saņemts lūgums par glabāšanā nodota testamenta atsaukšanu, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis sagatavo testamenta atsaukšanas aktu.

(3) Pēc testamenta atsaukšanas akta apliecināšanas tā apliecinātu kopiju ievieto glabājamā testamenta vietā.

70.pants. Pilnvaras apliecināšana un atsaukšana

(1) Pirms pilnvaras apliecināšanas bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārbauda pilnvarotāja identitāti un rīcībspēju.

(2) Apliecinājumu uz pilnvaras izdara šā likuma 64.pantā noteiktajā kārtībā un ieraksta reģistrā.

(3) Apliecinātās pilnvaras viens eksemplārs glabājas bāriņtiesas lietā.

(4) Ja saņemts iesniegums par pilnvaras atsaukšanu, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārbauda iesniedzēja identitāti, rīcībspēju, izdara ierakstu reģistrā un publicē attiecīgu paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(5) Par pilnvarojuma atsaukšanu paziņo pilnvarniekam, ja viņa dzīvesvieta ir zināma.

(6) Izdevumus par pilnvaras atsaukšanas paziņojuma publicēšanu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" sedz pilnvarotājs.

71.pants. Paraksta īstuma apliecināšana

Pirms paraksta īstuma apliecināšanas bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārbauda parakstītāja identitāti, kā arī izdara ierakstu reģistrā. Apliecinot paraksta īstumu uz nostiprinājuma lūguma, [Zemesgrāmatu likumā](#) noteiktajos gadījumos bāriņtiesa pārbauda arī parakstītāja rīcībspēju un izdara par to atzīmi apliecinājuma uzrakstā.

72.pants. Dokumenta noraksta vai kopijas apliecināšana

(1) Lai apliecinātu dokumenta norakstu vai kopiju, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis to salīdzina ar uzrādīto dokumentu.

(2) Apliecinājuma uzrakstā norāda dokumenta uzrādītāju, apliecināšanas gadu, mēnesi, dienu, bāriņtiesas nosaukumu un numuru, ar kādu apliecinājums ierakstīts reģistrā, kā arī norāda, kādi uzrādītajā dokumentā ir labojumi, svītrojumi un citas īpatnības.

(3) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis nepārbauda uzrādītā dokumenta izdošanas likumību, bet pārbauda tikai apliecināmā noraksta vai kopijas atbilstību uzrādītajam dokumentam un to atzīmē apliecinājumā.

(4) Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim aizliegts apliecināt tāda dokumenta norakstu vai kopiju, kura saturs ir acīmredzamā pretrunā ar likumiem, kas aizsargā pārvaldes kārtību, sabiedrības tikumību vai personas godu.

(5) Par apliecinājumu izdara ierakstu reģistrā.

73.pants. Paziņojumu izsniegšana

(1) Lūgumu par paziņojuma izsniegšanu iesniedz rakstveidā, un to ieraksta reģistrā. Paziņojuma noraksts glabājas bāriņtiesas lietās.

(2) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārbauda iesniedzēja identitāti un raksta apliecinājumu uz iesniegtā lūguma.

(3) Adresātam izsniedz iesniegtā paziņojuma apliecinātu norakstu vai apliecinātu kopiju. Paziņojumu izsniedz adresātam personiski vai nosūta pa pastu ierakstītā vēstulē (jāsaņem pasta apliecinājums par vēstules izsniegšanu).

(4) Par paziņojuma izsniegšanu bāriņtiesa izsniedz apliecību. Apliecībā norāda iesniedzēja un adresāta vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, paziņojuma saturu un laiku, kad paziņojums izsniegts.

(5) Par apliecības izsniegšanu izdara ierakstu reģistrā.

74.pants. Darījuma apliecināšana, ja persona neprot vai nevar rakstīt

Ja persona neprot vai nevar rakstīt, divu liecinieku klātbūtnē parakstās cita persona, kurai šī persona to uztic, un par to izdara atzīmi apliecinājuma uzrakstā.

75.pants. Apliecinājuma izdarīšana iedzīvotāja dzīvesvietā vai citā vietā

Taisīt testamentu, kā arī izdarīt apliecinājumu bāriņtiesa var attiecīgās pašvaldības iedzīvotāja dzīvesvietā vai citā vietā, ja iedzīvotājs slimības vai citu iemeslu dēļ nevar ierasties bāriņtiesā.

76.pants. Atteikšanās pildīt amata pienākumus

(1) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis nedrīkst atteikties pildīt šajā nodaļā paredzētās darbības, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

(2) Par atteikšanos pildīt amata pienākumus bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis triju dienu laikā izsniedz rakstveida atteikumu. Atteikumā norāda tā pamatojumu un pārsūdzības kārtību.

(3) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis atsakās no apliecinājuma izdarīšanas, ja no viņa tiek prasīta līdzdalība darbībā, kura acīmredzami kalpo prettiesiskam vai netikumīgam mērķim.

77.pants. Ierobežojums izdarīt apliecinājumu

Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim aizliegts izdarīt apliecinājumu savās paša lietās, sava laulātā (arī bijušā), savu un laulātā radnieku taisnā līnijā visās pakāpēs, sāņu līnijā - līdz ceturtajai pakāpei un svainiešu - līdz trešajai pakāpei, kā arī sava paša vai sava laulātā aizbildnībā vai aizgādnībā esošu personu vai sava paša vai sava laulātā adoptētāju vai adoptēto lietās.

78.pants. Uzticēto ziņu neizpaušana

(1) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks, bāriņtiesas loceklis un sekretārs nedrīkst izpaust trešajām personām viņiem uzticētās ziņas, kuras tiem kļuvušas zināmas, pildot amata pienākumus.

(2) Šā panta pirmās daļas noteikums ir spēkā arī pēc tam, kad minētās personas atstājušas savu amatu.

(3) Visas uzticētās lietas, aktus un dokumentus bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks, bāriņtiesas loceklis un sekretārs glabā slepenībā.

(4) Šā panta pirmās daļas noteikumu izņēmumus pieļauj attiecībā uz:

1) tiesu, prokuratūras un pirmstiesas izmeklēšanas iestāžu amatpersonām to amata pienākumu pildīšanas laikā;

2) citām personām, ja saņemta apliecinājuma dalībnieka piekrišana.

79.pants. Valsts nodevas

(1) Valsts nodevas par bāriņtiesas pakalpojumiem ieskaita pašvaldības budžetā. Bāriņtiesa iekasē šādas valsts nodevas:

- 1) par darījuma akta projekta sagatavošanu - 8 latus;
- 2) par darījuma apliecināšanu - 5 latus;
- 3) par testamenta sastādīšanu vai atsaukšanu - 13 latus;
- 4) par testamenta pieņemšanu glabāšanā - 24 latus;
- 5) par pilnvaras sagatavošanu - 3 latus;
- 6) par pilnvaras apliecināšanu - 2 latus;
- 7) par paraksta apliecināšanu - 2 latus;
- 8) par apliecinājumu un citu darbību reģistra izraksta sastādīšanu un izsniegšanu - 1 latu (par katru lappusi);
- 9) par noraksta vai izraksta sastādīšanu - 1 latu (par katru lappusi);
- 10) par noraksta, izraksta vai kopijas apliecināšanu - 0,30 latus (par katru lappusi);
- 11) par paziņojuma izsniegšanu - 3 latus;
- 12) par apliecības izsniegšanu par izsniegto paziņojumu - 3 latus;
- 13) par nostiprinājuma lūguma sastādīšanu - 5 latus;
- 14) par paraksta apliecināšanu uz nostiprinājuma lūguma - 3 latus;
- 15) par mantojuma saraksta sastādīšanu - 34 latus;

- 16) par cita veida dokumentu sastādīšanu - 3 latus (par katru lappusi).
- (2) Pašvaldības domei ir tiesības piemērot valsts nodevu atvieglojumus.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

80.pants. Bāriņtiesas faktiskās rīcības un lēmumu pārsūdzēšana

- (1) Ja ieinteresētā persona uzskata bāriņtiesas rīcību apliecinājumu izdarīšanā un citu šajā nodaļā minēto darbību veikšanā par nepamatotu, tā var mēneša laikā iesniegt attiecīgu pieteikumu tiesā [Administratīvā procesa likumā](#) noteiktajā kārtībā.
- (2) Bāriņtiesas atteikumu izdarīt apliecinājumu vai pildīt citas šajā nodaļā noteiktās darbības ieinteresētā persona mēneša laikā var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

VIII nodaļa

Palīdzība mantojuma lietu kārtošanā un mantojuma apsardzība

81.pants. Mantojuma saraksts

Bāriņtiesa sniedz palīdzību mantniekam, ja mantnieks grib izlietot inventāra tiesību (sastādīt mantojuma sarakstu) un tiesa vai notārs mantojuma saraksta sastādīšanu uzdevis bāriņtiesai (Civillikuma [709.pants](#)).

82.pants. Mantojuma saraksta sastādīšanā pieaicināmās personas

Mantojuma saraksta sastādīšanā bāriņtiesa pieaicina mantnieku, kurš lūdzis sastādīt sarakstu, un citus mantniekus, ja tādi ir zināmi, kā arī divus lieciniekus.

83.pants. Mantojuma saraksta sastādīšana

- (1) Sastādot mantojuma sarakstu, atbilstoši [Civilprocesa likumam](#) rakstāms akts. Aktā norāda tā sastādīšanas laiku un vietu, personas, kas piedalās mantojuma saraksta sastādīšanā, katras lietas nosaukumu un pazīmes, kā arī vērtību.
- (2) Ja mantnieki nepiekrīt mantas novērtējumam, bāriņtiesa ir tiesīga pieaicināt ekspertu. Ar eksperta pakalpojumiem saistītos izdevumus sedz mantnieki.
- (3) Aktā ieraksta to personu paziņojumus, kuras piedalās saraksta sastādīšanā, ja šādi paziņojumi ir izteikti.
- (4) Aktu paraksta bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis un personas, kas piedalījušās saraksta sastādīšanā. Aktu apzīmogo ar bāriņtiesas zīmogu.

84.pants. Maksa par ceļa izdevumiem un citiem faktiskajiem izdevumiem

- (1) Bāriņtiesa ir tiesīga iekasēt maksu par ceļa izdevumiem, kas saistīti ar mantojuma saraksta sastādīšanu, testamenta sastādīšanu vai apliecinājuma izdarīšanu ārpus bāriņtiesas telpām.
- (2) Bāriņtiesa ir tiesīga iekasēt maksu par pasta un citiem faktiskajiem izdevumiem, kas saistīti ar apliecinājumu izdarīšanu un citu funkciju veikšanu.

85.pants. Mantojuma apsardzība

Ja nomirst mantojuma atstājējs un klāt nav mirušā mantnieku, bāriņtiesa nodrošina mantojuma apsardzību, negaidot tiesas lēmumu par aizgādības nodibināšanu mantojuma masai.

86.pants. Mantojuma apsardzības līdzekļi

Mantojuma apsardzības līdzekļi ir mantojamās mantas:

- 1) aizzīmogošana;
- 2) aprakstīšana un novērtēšana;
- 3) nodošana glabāšanā.

87.pants. Mantas aprakstīšana

Mantas aprakstīšanu bāriņtiesa veic šā likuma 83.pantā noteiktajā kārtībā.

88.pants. Aizzīmogošana

(1) Ja uzreiz pēc attiecīgās informācijas saņemšanas aprakstīt mantu nav iespējams, bāriņtiesa liecinieku klātbūtnē aizzīmogo telpu, kurā atrodas manta, vai aizzīmogo pašu mantu [Civilprocesa likumā](#) noteiktajā kārtībā.

(2) Aizzīmogošanu veic arī tad, ja pirmajā dienā neizdodas aprakstīšanu pabeigt.

89.pants. Mantojuma aizgādnis

(1) Pēc mantas aprakstīšanas bāriņtiesa mantu pret parakstu nodod glabāšanā aizgādnim.

(2) Aizgādnis saņem atlīdzību no mantiniekiem vai no mantas bāriņtiesas noteiktajā apmērā.

90.pants. Mantas aprakstīšanas akts

Mantas aprakstīšanas akts glabājas bāriņtiesā. Akta norakstu izsniedz aizgādnim, kā arī nosūta notāram, kuram piekrīt mantojuma lieta, lai izsludinātu mantojuma atklāšanos.

IX nodaļa

Darba samaksa un pabalsti

91.pants. Darba samaksa

(1) Bāriņtiesas priekšsēdētājs saņem pašvaldības domes noteiktu mēneša amatalgu.

(2) Bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks un bāriņtiesas locekļi, ņemot vērā darba apjomu, saņem noteiktu mēneša amatalgu vai atlīdzību atbilstoši nostrādāto stundu skaitam pēc pašvaldības domes noteiktas likmes.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009.](#) likumu)

92.pants. Atvaļinājuma pabalsts

Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam un bāriņtiesas loceklim var piešķirt vienreizēju pabalstu mēneša amatalgas apmērā, aizejot ikgadējā atvaļinājumā.

93.pants. Nelaiemes gadījuma pabalsts

Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam un bāriņtiesas loceklim var piešķirt vienreizēju pabalstu mēneša amatalgas apmērā, ja:

1) ir noticis smags nelaimes gadījums, kas radījis attiecīgās amatpersonas veselības traucējumus;

2) ir miris attiecīgās amatpersonas laulātais vai pirmās pakāpes radnieks.

93.¹ pants. Atlaišanas pabalsts

Ja bāriņtiesas priekšsēdētāju un bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku atbrīvo no amata saskaņā ar šā likuma 12.panta pirmās daļas 3. un 4.punktu vai bāriņtiesas locekli — saskaņā ar šā likuma 12.panta pirmās daļas 3. un 4.punktu vai otro daļu, attiecīgajai personai izmaksājams pabalsts mēneša amatalgas apmērā.

(21.12.2006. likuma redakcijā)

94.pants. Papildatvaļinājums

Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam un bāriņtiesas loceklim gada laikā var piešķirt līdz 12 darbdienu ilgu papildatvaļinājumu.

95.pants. Mācību maksa

Pašvaldības domei ir tiesības segt šā likuma 10.panta trešajā daļā noteiktos izdevumus mācību programmas apgūšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar [21.05.2009. likumu](#))

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par bāriņtiesām un pagasttiesām" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 1.nr.; 1997, 3., 23.nr.; 2001, 13.nr.; 2002, 22.nr.; 2003, 17.nr.; 2004, 12.nr.; 2005, 9.nr.; 2006, 1.nr.).

2. Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim, kuram šā likuma spēkā stāšanās dienā nav tā 10.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktās izglītības, ir tiesības turpināt pienākumu pildīšanu līdz ievēlēšanas termiņa beigām.

3. Šā likuma 15.pantā minētais amatu savienojuma ierobežojums neattiecas uz tiem bāriņtiesu priekšsēdētājiem, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietniekiem vai bāriņtiesu locekļiem, kuri ir ievēlēti līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai.

4. Līdz 2007.gada 31.janvārim bāriņtiesas var lietot esošos zīmogus.

5. Līdz 2007.gada 31.janvārim pagasttiesas pārdēvē par bāriņtiesām. Līdz 2007.gada 31.janvārim pagasttiesām, kuras nav pārdēvētas par bāriņtiesām, ir saistoši šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumi, kas attiecināmi uz bāriņtiesām.

6. Saskaņā ar šo likumu paredzēto atlīdzību (amatalgu, pabalstus u.c.) bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam un bāriņtiesas loceklim 2009.gadā nosaka atbilstoši likumam "[Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā](#)".

(12.12.2008. likuma redakcijā)

7. Līdz vienas vai vairāku bāriņtiesu izveidošanai novadā, bet ne ilgāk kā līdz 2009.gada 30.septembrim darbību turpina pagastu un pilsētu bāriņtiesas atbilstoši to kompetencei un darbības teritorijai.

(21.12.2006. likuma redakcijā)

Likums stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2006.gada 22.jūnijā.

Valsts prezidentes vietā
Saeimas priekšsēdētāja

I.Ūdre

Rīgā 2006.gada 7.jūlijā